

OPENBAAR

MINISTERIE



JAARBERICHT 2005



OPENBAAR MINISTERIE

JAARBERICHT 2005

Inhoud

Voorwoord	5
Beleidskeuzen	9
Productie en prestaties	19
Bijlage: Productie en prestaties	26
Bedrijfsvoering	29
Organisatieontwikkeling	35
Evaluatie afgehandelde zaken 2005	39
Klachten	42

Voorwoord

... een schaduw ...

In 2005 handelde het OM honderdduizenden strafzaken af. Voor een groot deel waren dat overtredingen en lichte misdrijven, maar er werden ook vele zeer ernstige misdrijven voor de rechter gebracht. Dat werk werd echter voor een deel overschaduwd door een zaak die uit de periode 2000-2002 dateerde, de Schiedammer Parkmoord.

Vanuit het perspectief van het totaal aantal zaken dat het OM in 2005 heeft verwerkt, lijkt die schaduw overdreven. Dat is het niet als we kijken naar de impact die het evaluatieonderzoek van de Commissie Posthumus heeft gehad. Het rapport van de Commissie maakte duidelijk dat het OM en de politie professionele fouten hadden gemaakt, met onder meer als gevolg dat een onschuldige langdurig ten onrechte gevangen had gezeten. Bovendien had een rechtsgang met twee feitelijke instanties onvoldoende waarborg gevormd. Door bijvoorbeeld parlementariërs en wetenschappers, maar zeker ook door gewone burgers werd de vraag gesteld of onze strafrechtspleging nog wel te vertrouwen was.

Toch was 2005 voor het OM geen rampjaar. Natuurlijk is het voor een organisatie pijnlijk om publiekelijk onder vuur genomen te worden, zeker als de verwijten goeddeels terecht zijn. Niet moet echter worden vergeten dat het OM de munitie voor die kritiek in belangrijke mate zelf heeft aangedragen. De Commissie Posthumus is door het College van procureurs-generaal zelf in het leven geroepen, waarbij het van meet af aan de bedoeling was dat de bevindingen openbaar zouden worden. Toen het rapport eenmaal op tafel lag, heeft het OM de conclusies aanvaard. In hoog tempo is vervolgens

samen met de politie en het NFI het programma 'versterking opsporing en vervolging' opgesteld. Met die bereidheid om de eigen fouten toe te geven en daar lering uit te trekken, heeft het OM weer krediet teruggewonnen.

... rendement ...

Ondertussen ging het dagelijkse werk bij het OM gewoon door. Door een bedrijfsmatige bril bekeken stonden de prestaties OM in 2005 min of meer op het zelfde niveau als in 2004. Dat stemt tot tevredenheid omdat het OM het toen uitstekend deed. In vergelijking met het verleden doet het OM tegenwoordig zaken sneller en efficiënter af, is er meer aandacht voor slachtoffers en komt het naar verhouding veel minder vaak voor dat een strafzaak met een sepot eindigt. Dit bedrijfsmatige aspect is belangrijk, want van het OM wordt verwacht dat het met beperkte middelen een hoog niveau van handhaving biedt. Een organisatie die op jaarbasis alleen al bijna 300.000 misdrijfzaken afhandelt, zal steeds oog moeten hebben voor het rendement van haar inspanningen. Daarbij geldt dat kwaliteit, kwantiteit en efficiency onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Zo is het voortvarend afdoen van zaken niet alleen efficiënt, maar ook een kenmerk van kwaliteit. Bovendien wordt door het zo efficiënt mogelijk afdoen van eenvoudige zaken, capaciteit vrijgemaakt voor die zaken die extra aandacht behoeven, bijvoorbeeld in de vorm van bijzondere expertise of tegenspraak. In dat kader heeft het OM in 2005 een belangrijke stap gezet door de oprichting van de CVOM (Centrale Verwerking OM) voor de afhandeling van een aantal veelvoorkomende delicten.

Het is zonder meer goed nieuws dat de criminaliteit in Nederland zich lijkt te stabiliseren en op belangrijke deelterreinen zelfs afneemt. In een recente publicatie van het Sociaal Cultureel Planbureau over slachtoffers en criminaliteit wordt vastgesteld met betrekking tot de laatste 25 jaar 'dat de feitelijke criminaliteit (en dus de kans op slachtofferschap) nauwelijks is gestegen in die periode. Geweld komt de laatste jaren iets vaker voor en is nu ongeveer op hetzelfde niveau als halverwege de jaren tachtig van de vorige eeuw.'¹ Hoopgevend is dat zware delicten als moord en doodslag in 2005 duidelijk minder vaak voorkwamen. Het ophelderingspercentage vertoont na jaren van daling weer een stijgende lijn. De conclusie dringt zich op dat de investeringen die de afgelopen jaren in het terugdringen van criminaliteit zijn gedaan, thans hun vruchten afwerpen. Uiteraard komt daarvoor ook krediet toe aan de inspanningen van het bestuur, het bedrijfsleven en burgers zelf, maar het heeft er toch alle schijn van dat strafrechtelijke handhaving – anders dan sommigen beweren – geen dweilen met de kraan open is. De consequente aanpak van veel- en meerplegers, de integrale projecten gericht op jeugdcriminaliteit, de vergrote aandacht voor de handhaving van de kleine norm in de openbare ruimte; dergelijke initiatieven hebben merkbaar bijgedragen aan de veiligheid van onze samenleving.

... *ambities* ...

Op basis van de productiecijfers en de ontwikkelingen in de criminaliteit mag geconcludeerd kunnen worden dat het OM het heel behoorlijk doet. Dat is voor ons echter geen reden

om tevreden achterover te leunen. De ambities van het OM reiken aanzienlijk verder dan de huidige status quo. Dat is ook wat de samenleving van ons vergt.

Elk ernstig strafbaar feit is er een te veel. Het is in een rechtsstaat onaanvaardbaar wanneer burgers moeten lijden onder het criminele gedrag van anderen, waartegen zij zich niet kunnen beschermen. Het OM zal daarom nog meer gaan investeren in de aanpak van die vormen van criminaliteit die de belangen van individuele burgers of van de samenleving als geheel ernstig schaden. Dat betekent bijvoorbeeld dat heel gericht werk gemaakt gaat worden van de criminaliteit die wordt veroorzaakt door bepaalde groepen allochtonen jongeren. Dat betekent ook dat bij de strijd tegen de georganiseerde misdaad vaker gekozen gaat worden voor een brede, thematische aanpak die zich richt op een bepaalde vorm van criminaliteit (in plaats van op een dadergroepering), teneinde het probleem bij de wortel uit te kunnen roeien.

Onderdeel van de ambities voor de komende jaren is ook om nadrukkelijker een aantal vormen van misdaad op te sporen en te vervolgen, die tot op heden onvoldoende strafrechtelijke aandacht hebben gekregen. Een voorbeeld is ICT-criminaliteit. Naar mate onze samenleving sterker afhankelijk wordt van informatie- en communicatietechnologie groeien op dat gebied ook de mogelijkheden voor technisch onderlegde criminelen. Van het OM mag verwacht worden dat het over de expertise en daadkracht beschikt om op die ontwikkeling een serieus antwoord te bieden.

¹ K. Wittebrood, Slachtoffers van Criminaliteit, SCP-publicatie 2006/7, 2006.

... professionaliteit ...

Voorts gaat het OM structureel in de eigen professionaliteit investeren. Primair draait het bij het OM om de kwaliteit bij het uitoefenen van de kerntaak, het behandelen van strafzaken. Natuurlijk moeten leden van het OM beschikken over al die andere vaardigheden die professionals bij andere (overheids)diensten ook moeten hebben, maar het OM wordt toch met name beoordeeld op de wijze waarop het gezag over de opsporing, de vervolgingsbeslissing en het optreden op de zitting gestalte krijgen. Zowel uit een oogpunt van juridische kwaliteit als van rechtsstatelijkheid. Attitudes als openheid, eerlijkheid, niet-vooringenomenheid en betrokkenheid staan daarbij voorop.

Het OM moet waarborgen dat juist die aspecten van het werk op een kwalitatief hoogstaand niveau komen te staan. Het Verbeterprogramma 'versterking opsporing en vervolging' laat zien wat daar allemaal bij kan komen kijken. Van opleiding en registratie tot het structureel organiseren van tegenspraak bij zaken met een groot afbreukrisico. Het verbeterprogramma is een reactie geweest op de in de zaak van de Schiedammer Parkmoord gemaakte fouten. De kwaliteitsimpuls is echter veel breder, zeker wanneer ook de initiatieven met betrekking tot forensisch onderzoek in ogenschouw worden genomen.

... openheid ...

Het Nederlandse OM is bekleed met ruime bevoegdheden. De combinatie van gezag over de opsporing, het vervolgingsmonopolie, een wijde variant van het opportuniteitsbeginsel en de

bevoegdheid om zelfstandig misdrijven af te doen, vindt men vrijwel nergens in Europa terug. Dat brede palet aan bevoegdheden schept – zeker ook omdat in Nederland in vergelijking met elders de invloed van burgers op het strafproces beperkt is – vanzelf de verantwoordelijkheid om een hoge mate van openheid te betrachten over de redenen die aan beslissingen van het OM ten grondslag liggen. Nu heeft het OM de afgelopen jaren al veel geïnvesteerd in diverse vormen van externe communicatie, maar het is nog niet genoeg. Per saldo wordt het beeld van het OM in belangrijke mate bepaald door de grote of opmerkelijke zaken die het aanpakt. Het OM zal dus ook veel aandacht moeten besteden aan de manier waarop het dan voor het voetlicht treedt. Niet om het eigen imago op te poetsen, maar wel om te zorgen dat het verhaal van het OM doorklinkt. In dat kader is in 2005 een begin gemaakt met het herzien van de aanwijzing over persvoorlichting om op dat gebied meer ruimte voor openheid te scheppen. Daarbij geldt dat openheid alleen werkt wanneer ook onprettige waarheden onverbloemd naar buiten worden gebracht en worden verantwoord. De reacties op de openbaarmaking van het rapport-Posthumus hebben aangetoond dat die houding op de lange termijn het vertrouwen bevordert.

Openheid is echter meer dan eenrichtingsverkeer. Het veronderstelt ook het vermogen om naar anderen te luisteren. Inmiddels is voldoende duidelijk dat het OM meer tegenspraak moet organiseren om te vermijden dat bij het onderzoek naar schokkende misdrijven een dergelijke beperkte blik ontstaat. Het begrip 'tegenspraak' is echter veel breder toepasbaar. Het OM moet niet bij het formuleren van beleid en bij de toepassing van het



opportuïteitsbeginsel denken dat het de wijsheid in pacht heeft. De organisatie moet de flexibiliteit hebben om van anderen, zoals advocaten, burgers, bedrijven, belangengroeperingen en de media te leren. Evenmin moeten wij ons fixeren op de gedachte dat strafrechtelijke handhaving de ware handhaving is. Als een probleem misschien beter langs bestuurlijke weg kan worden opgelost, dan moeten we daar open voor staan.

... onze medewerkers ...

Binnen het OM werken zo'n 4300 medewerkers. Hun taak is verre van gemakkelijk, vaak zelfs complex. Van hen wordt veel gevraagd, verbonden als zij zijn met een organisatie in het brandpunt van de samenleving. Hun integriteit, fundament voor de strafrechtelijke handhaving, staat buiten twijfel. Het College van procureurs-generaal dankt alle medewerkers van het OM, in welke functie dan ook, voor hun inzet in 2005 teneinde de veiligheid in ons land te bevorderen. In 2005 heeft het OM aangetoond dat het de veerkracht en de daadkracht bezit om snel noodzakelijke veranderingen door te voeren. Dat is een lijn die we in 2006 vooral moeten vasthouden.

Beleidskeuzen

Landelijke prioriteiten

... *jeugd* ...

Gerichte aanpak

Steeds meer jongeren komen met het openbaar ministerie (OM) in aanraking. In de afgelopen tien jaren was de toename maar liefst 50%. Dat de laatste jaren hierin nog een versnelling optreedt, is ook zichtbaar in de politiecijfers (Bron: CBS/WODC).

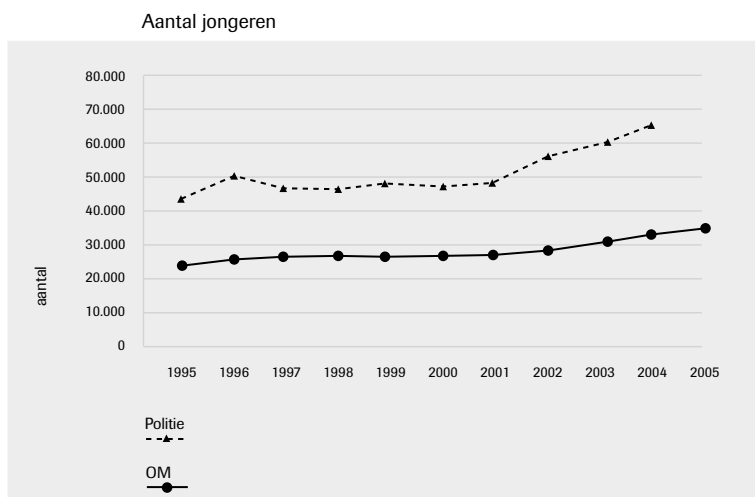
Vroeg en gericht ingrijpen

In antwoord op die ongunstige ontwikkeling worden steeds meer initiatieven ondernomen om vroegtijdig in te grijpen. Die situatie doet zich voor bij jongeren die al een delict hebben gepleegd, terwijl er duidelijke aanwijzingen bestaan dat het verder de verkeerde kant op gaat (spijbelen, 'verkeerde vrienden'). Dat zijn de 'risicjongeren' die onder de loep worden genomen in het overal

ingevoerde Jeugd Casusoverleg waarin het OM samen optrekt met de politie en de Raad voor de Kinderbescherming. Doel is dat met een combinatie van toezicht en begeleiding wordt voorkomen dat de jongere afglijdt naar een langer durend crimineel gedrag. Voor risicjongeren en voor jeugdigen die al duidelijker op het criminele pad terecht zijn gekomen zijn in 2005 vooral in de grotere steden projecten gestart om vorm te geven aan deze persoonsgebonden aanpak.

Allochtoon

Gebleken is dat Caribische (Antilliaanse) en Noordafrikaanse (Marokkaanse) jongeren hardnekkig oververtegenwoordigd zijn in de criminaliteit. Het Rijk, de vier grote steden en het OM hebben afgesproken om samen aan de slag te gaan bij de aanpak van met name Marokkaanse risicjongeren. Elk van de vier grote steden zal hiertoe samen met het OM in het voorjaar



van 2006 met een plan komen. Overigens moet worden benadrukt dat ook bij deze sterk in de criminaliteitscijfers oververtegenwoordigde groepen het percentage dat met de politie in aanraking komt, slechts een minderheid vormt van de gehele groep Antilliaanse en Marokkaanse jongeren.

Schoolverzuim

Een belangrijke vorm van vroegtijdig ingrijpen is de aanpak van schoolverzuim. Schoolverzuim bestaat in verschillende verschijningsvormen, variërend van absoluut verzuim tot luxeverzuim. Structureel verzuim blijkt vaak een voorbode van ernstige gedragsproblemen en is niet zelden leidend tot criminaliteit. Bij de aanpak van schoolverzuim vervult de leerplichtambtenaar de controlefunctie op de handhaving van de leerplichtwet. Bij het OM in Breda bespreken de jeugdsecretarissen elke spijbelende jongere met de 'jeugdpartners' (politie, leerplichtambtenaar, medewerkers van de Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg). Scholieren met 'licht spijbelgedrag' worden doorverwezen naar HALT. In andere gevallen worden vaak ook de ouders van zoon of dochter vervolgd als het schoolverzuim van hun kind hun te verwijten valt.

... *veelplegers* ...

Stelselmatige daders aangepakt

"[T]en aanzien van de echt onverbeterlijken ... [moet] gezegd worden dat er, in het belang van de samenleving en met inachtneming van de anti-sociale opstelling van betrokkenen, geen alternatief is voor langduriger detentie", zegt de Amsterdamse officier in zijn requisitoir op woensdag 12 januari 2005. Die dag werd er in Amsterdam voor het

eerst een rechtzitting gehouden met verdachten die volgens de officier van justitie in aanmerking kwamen voor plaatsing in een Inrichting voor Stelselmatige Daders (ISD). Op precies diezelfde dag werd in Den Haag een onvoorwaardelijke ISD-maatregel gevorderd voor de duur van twee jaar.

Stelselmatige daders behoren tot de groep van 'zeer actieve' veelplegers, van wie er landelijk enkele duizenden in aanmerking komen voor de ISD-maatregel. In een uitvoerig betoog schetste de Amsterdamse officier de bedoeling van de maatregel: de samenleving moet worden beschermd tegen delinquenten die extreem veel delicten plegen – op de zitting stonden verdachten die in de afgelopen vijf jaren tenminste 30 keer waren gearresteerd door de politie. Maar het gaat bij de maatregel niet alleen om opsluiting; tevens is het de bedoeling dat gezocht wordt naar mogelijkheden om veelplegers van het criminele pad te halen. Daartoe werkt het OM samen met gemeenten, politie, instellingen van reclassering, verslavings- en gezondheidszorg, en justitiële inrichtingen.

Verdere opbouw

Nadien is vorig jaar in Nederland al meer dan 350 keer een ISD-maatregel opgelegd. De problemen van veelplegers treft vooral de grote(re) steden. Deze lopen dan ook voorop in de aanpak ervan: daar is met voorrang de celcapaciteit aan toegewezen, en daar zijn het beleid en de samenwerking het verst ontwikkeld. Overigens gaat het bij veelplegers om meer dan alleen de toepassing van de ISD-maatregel. Ook als die maatregel niet aan de orde is, wordt bij de bestraffing tegenwoordig merkbaar rekening gehouden met het hardnekkige patroon van delinquentie. In plaats van enkele weken

gevangenisstraf wegens een enkele diefstal wordt dan bijvoorbeeld drie maanden geëist én opgelegd omdat deze delinquent al zo vaak in herhaling is vervallen. Bij de aanpak van veelplegers worden bijzondere maatregelen niet geschuwd. Zo krijgt in Enschede iedere veelpleger een brief namens de officier van justitie en de burgemeester waarin staat dat hij (of zij) als zeer actieve veelpleger staat geregistreerd, dat hij nauwlettend in de gaten wordt gehouden door de politie en dat hij bij verdere criminaliteit met hoge straffen te maken kan krijgen, maar ook tot wie hij zich kan wenden om hulp te vragen. De daling van de criminaliteit in 2005 wordt deels verklaard door de aanpak van veelplegers.

... georganiseerde misdaad ...

De Nationale Recherche, die onder gezag van het Landelijk Parket staat, draaide vorig jaar 218 onderzoeken. Daarbij gaat het vaak om ingewikkelde onderzoeken van lange adem, waarbij het soms jaren kan duren voordat een dadergroep voor de rechter wordt gebracht. De strijd tegen de georganiseerde misdaad wordt echter niet alleen door de Nationale Recherche en het Landelijk Parket gevoerd. Ook de regiokorpsen van de politie, de bovenregionale rechteerteams, en de bijzondere opsporingsdiensten zijn samen met de arrondissementsparketten en het Functioneel Parket volop bezig met het aanpakken van misdaadbendes.

Het deelnemen aan een criminele organisatie is strafbaar – dit element speelt in zo'n 750 strafzaken per jaar. Hieronder zitten ook de gevallen waarin het gaat om terroristische misdrijven – dit betreft enige tientallen zaken. In 2005 zijn allerlei verschillende vormen van georganiseerde misdaad aangepakt.

Overvallen, inbraken, autodiefstallen en fraude

“Op verschillende plaatsen in Nederland zijn negen mannen en vrouwen aangehouden die ervan worden verdacht een grote reeks diefstallen uit woningen en bedrijven te hebben gepleegd in Nederland, Duitsland en Frankrijk. Ze opereerden meestal in groepsverband: terwijl enkelen de aandacht afleidde roofden anderen uit kasten, kluizen en lades.” Bij deze en dergelijke zaken werkt het OM samen met bovenregionale rechteerteams. In dat verband is in 2005 onderzoek gedaan naar tientallen bedrijfsinbraken, overvallen, autodiefstallen en woninginbraken. Hiernaast kregen op het bovenregionale niveau allerlei vormen van georganiseerde fraude aandacht, zoals oplichting, hypotheekfraude en documentfraude. Daarbij ging het om zo'n dertig zeer ernstige delicten en zestig die wat minder gewicht in de schaal legden. In de toekomst zal bij de bovenregionale opsporing het accent in nog sterkere mate op de fraude komen te liggen. Andere vormen van binnen een georganiseerd verband gepleegde vormen van financieel-economische criminaliteit liggen meer op het terrein van bijzondere opsporingsdiensten en het Functioneel Parket van het OM: daar speelden in 2005 vele tientallen kwesties als misbruik van voorkennis (“strafrechtelijk onderzoek naar handel met voorwetenschap in aandelen telecommaschappij”), onwettige arbeidsconstructies (“aanpak illegale constructies Poolse werknemers”) en milieufraude (“onderzoek bij afvalverzamelaar”).

Drugs

“Op vrijdag 7 oktober 2005 is in de omgeving van Aalsmeer in een garagebox ongeveer 550 kilo

amfetamine (straatwaarde ongeveer € 1.000.000,-) en een hoeveelheid LSD ter waarde van € 150.000 inbeslaggenomen.”

Traditioneel vergt de aanpak van de georganiseerde drugsriminaliteit veel aandacht. Dat was in 2005 niet anders. De smokkel in cocaïne en heroïne en de productie van synthetische drugs behoren tot de speerpunten van de bestrijding van de georganiseerde misdaad. Een belangrijk deel van de onderzoeken van de Nationale Recherche en het Landelijk Parket had betrekking op drugs, maar ook de andere speerpunten (wapens, witwassen, mensenhandel, mensensmokkel, terrorisme) kwamen op dit landelijke niveau aan bod. Zo draaide de Nationale Recherche negen onderzoeken die gericht waren op grootschalige illegale wapenhandel en er werden acht grote witwasonderzoeken gestart.

Mensenhandel en mensensmokkel

In 2005 hebben 244 personen voor de rechter gestaan op verdenking van mensensmokkel. In 206 gevallen eindigde dit met een schuldigverklaring (2004: 136). Meestal legde de rechter een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf op (in 155 gevallen; in 2004 was dit aantal nog 99). De hoeveelheid afgehandelde mensensmokkelzaken vertoont een stijgende lijn. De strafrechtelijke aanpak van mensenhandel (het uitbuiten van mensen, veelal buitenlandse vrouwen, ten behoeve van de seksindustrie) lijkt het afgelopen jaar aan voortvarendheid te hebben verloren. Werden in 2004 door het OM nog 253 zaken afgedaan, in 2005 waren dat er 156. Het College van procureurs-generaal neemt thans – in overleg met de politie - maatregelen om de prioriteit in de opsporing van deze moderne vorm van slavernij op peil te houden.

... terrorisme ...

Op 25 februari 2005 heeft de rechtbank Rotterdam de verdachte Bilal L. veroordeeld tot een gevangenisstraf van tien maanden waarvan zes voorwaardelijk wegens bedreiging van het parlementslid Geert Wilders met een terroristisch misdrijf en opruiing. Tegen dezelfde verdachte is in maart 2005 een nieuw strafrechtelijk onderzoek gestart. De man werd ervan verdacht dat hij gedurende zijn detentie heeft geprobeerd medegevangenen te werven voor de gewapende strijd en dat hij bij hen geïnformeerd zou hebben naar explosieven om een aanslag mee te plegen. Op 14 februari 2006 heeft de rechtbank Rotterdam de verdachte veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar. De rechtbank achtte bewezen dat de verdachte voorbereidingshandelingen pleegde voor een aanslag met een terroristisch oogmerk, en dat verdachte trachtte medegevangenen te rekruteren voor de gewapende strijd.

Een andere belangrijke strafzaak in 2005 was het onderzoek naar de moord op Theo van Gogh. De rechtbank veroordeelde de verdachte Mohammed B. tot een levenslange gevangenisstraf voor de moord met een terroristisch oogmerk op Van Gogh. De rechtbank overwoog in haar vonnis van 26 juli 2005 dat de feiten en omstandigheden waaronder de moord heeft plaatsgevonden de conclusie rechtvaardigen dat Mohammed B. welbewust heeft beoogd de Nederlandse bevolking vrees aan te jagen, waarmee een terroristisch oogmerk is bewezen.

De in 2005 meest in het oog springende strafzaak op het aandachtsgebied terrorisme, is het onderzoek naar de leden van de Hofstadgroep. Na de

arrestaties van het grootste deel van de verdachten in november 2004, is in 2005 verder onderzoek verricht naar de strafbare gedragingen van de leden van het netwerk. Op 22 juni 2005 is in het kader van deze zaak de verdachte Nourredine el F. aangehouden met een doorgeladen machinepistool. Op 5 december 2005 is de rechtbank Rotterdam in de extra beveiligde zittingszaal "De Bunker" in Amsterdam, aangevangen met de inhoudelijke behandeling van de strafzaak. De behandeling, die uiteindelijk bijna drie maanden in beslag heeft genomen, eindigde met het vonnis op 10 maart 2006. De rechtbank achtte negen leden van het netwerk schuldig aan deelneming aan een criminele en terroristische organisatie. De rechtbank veroordeelde de verdachten tot gevangenisstraffen variërend van één tot vijftien jaar.

Een andere zaak die veel aandacht trok, was het onderzoek naar de vermoedelijke terroristische activiteiten van Samir A. Op 14 oktober 2005 is hij samen met zeven andere verdachten aangehouden. De inhoudelijke behandeling van de strafzaak wordt verwacht in de tweede helft van 2006.

Op 7 november 2005 is een 17-jarige jongen uit Amsterdam veroordeeld voor het voorhanden hebben van een zelfgemaakt explosief en voor bedreiging met een terroristisch oogmerk van het Kamerlid Wilders. De rechtbank heeft de verdachte een PIJ-maatregel (Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen) opgelegd.

Het Landelijk Parket en de Nationale Recherche hebben het vorig jaar 26 onderzoeken naar mogelijke terroristische activiteiten uitgevoerd. De verschillende onderzoeken leren dat het OM

telkens de afweging moet maken wanneer het moment daar is om tegen verdachten op te treden. Langer doorgaan met opsporingsactiviteiten leidt waarschijnlijk tot meer bewijs, maar daarmee ontstaat ook het risico dat verdachten door kunnen gaan met (het voorbereiden van) een terroristische actie. Onbekendheid met de precieze aard en omvang van de dreiging en onbekendheid met het moment van uitvoering van een eventuele terroristische actie maken dit dilemma des te lastiger. Telkens wordt die afweging gemaakt en wordt op enig moment de keuze gemaakt om in te grijpen en verdachten aan te houden.

Door sommigen is dit wel omschreven als "opsporing op zijn kop": door snel op te treden moet een groot deel van de informatie ten behoeve van het bewijs na de aanhouding worden verzameld. Het klassieke opsporingsmodel gaat ervan uit dat die informatie door gebruik van opsporingsbevoegdheden al is verzameld en dat dit leidt tot aanhouding van de verdachten. Dat de noodzaak om bij een vermoeden van terrorisme vroegtijdig in te grijpen de bewijspositie van het OM kan bemoeilijken, werd geïllustreerd door de vrijspraak van Samir A. op 18 november 2005 door het gerechtshof in Den Haag. Samir A. werd op basis van onderzoek in 2004 vervolgd voor het voorbereiden van een aanslag. Zo beschikte hij onder meer over plattegronden van een aantal overheidsgebouwen en een geïmproviseerde explosieve constructie (een flesje met kunstmestkorrels, een lampje en bedrading en restanten van een reiswekker). Hoewel het gerechtshof in deze zaak niet twijfelde aan de terroristische intenties van de verdachte en van oordeel was dat van enige voorbereiding wel sprake

was, vond het hof dit niet voldoende om te kunnen spreken van een *strafbare* voorbereiding. Er is inmiddels cassatie bij de Hoge Raad ingesteld in deze zaak.

Intensieve samenwerking

De bomaanslagen op treinen in Madrid in 2004 en op metro's en een bus in Londen in 2005 hebben geleid tot een verdere intensivering van de terrorismebestrijding in Nederland en andere landen. Zo is in Nederland onder meer de capaciteit bij het OM, de AIVD en de politie uitgebreid en is een coördinerend orgaan opgericht, de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb). De samenwerking tussen de betrokken diensten is eveneens versterkt, bijvoorbeeld met de totstandkoming van de Contra-Terrorisme Infobox (CT-Infobox). Deze CT-Infobox is een samenwerkingsverband van OM, KLPD, IND, AIVD, MIVD en FIOD-ECD, waarin op basis van gezamenlijke analyses wordt geadviseerd over te nemen maatregelen in specifieke gevallen. Om terrorisme effectiever te kunnen bestrijden zijn verder stappen gezet om de bewaking en beveiliging van personen en objecten te verbeteren. Een andere in gang gezette ontwikkeling is de herinrichting van het stelsel van Bijzondere Bijstandseenheden. Deze bijstandseenheden zijn speciale eenheden die kunnen worden ingezet bij het beëindigen van levensbedreigende situaties of voor het aanhouden van vuurwapengevaarlijke en/of van terrorisme verdachte personen. Het functioneren van deze eenheden kende in het verleden onvoldoende samenhang, hetgeen aanleiding is geweest om de bijstandseenheden te gaan onderbrengen in één overkoepelende dienst. De bestrijding van terrorisme vraagt om paraatheid

en om goed op elkaar ingespeelde diensten. Om die reden worden regelmatig crisisoefeningen gehouden, zowel lokaal als nationaal.

Nieuwe wetgeving

Sinds de inwerkingtreding van de Wet terroristische misdrijven is er een specifieke strafbaarstelling van misdrijven die met een terroristisch oogmerk worden begaan of waartoe samengespannen wordt. Dit 'naar voren trekken' van de strafbaarheid zal nog worden versterkt door de Wet bijzondere bevoegdheden tot opsporing en vervolging van terroristische misdrijven, die begin 2006 als wetsvoorstel in parlementaire behandeling is. Deze wet beoogt de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden reeds mogelijk te maken als sprake is van "aanwijzingen" voor een terroristisch misdrijf. De nieuwe ruimte die deze wet schept, zal tegelijkertijd een actieve én zorgvuldige toepassing door het OM vergen.

... slachtofferzorg ...

Vooraf schriftelijke verklaring

In 2005 konden slachtoffers van misdrijven voor het eerst het woord voeren op de zitting – de Wet spreekrecht werd op 1 januari van kracht. Daar maken slachtoffers in een beperkt aantal gevallen gebruik van. Kennelijk is er alleen in bijzondere gevallen behoefte om het woord te nemen, en geeft men de voorkeur aan een verklaring op schrift die aan het procesdossier wordt toegevoegd. Deze mogelijkheid is in 2005 officieel ingevoerd, nadat het OM hiermee succesvolle experimenten uitvoerde samen met politie en slachtofferhulp. Iedere maand komen er meer van deze schriftelijke verklaringen: in heel 2005 zijn er 2.600 opgesteld. Het OM meldt

alle slachtoffers die hiervoor in aanmerking komen dat zij gebruik kunnen maken van de mogelijkheid om een mondelinge of schriftelijke verklaring af te leggen. Als het slachtoffer daar prijs op stelt, verleent Slachtofferhulp Nederland (SHN) assistentie. Hiernaast helpt de SHN sinds 1 juni 2005 ook slachtoffers die de door hen geleden materiële schade op de verdachte willen verhalen.

Inlichten slachtoffers

Voorkomen moet worden dat een slachtoffer van ernstige misdrijven onverhoeds weer met de pleger wordt geconfronteerd. Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat een terbeschikkinggestelde die verlof heeft gekregen het slachtoffer op straat tegenkomt. In 2005 is geregeld dat slachtoffers van TBS-gestelden, als ze aangeven dat te willen, informatie ontvangen over de aanvang van de behandeling en over het feit dat de dader met verlof mag. Om dit goed te laten verlopen ontwikkelde het OM samen met de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) een nieuwe gezamenlijke werkwijze. De feitelijke informatieverstrekking is belegd bij het Landelijk Informatiepunt Tbs Verlof (LITV), een landelijke voorziening binnen het parket te Arnhem.

In totaal is in 2005 aan 1812 slachtoffers gevraagd of ze informatie wilden ontvangen. 733 Personen reageerden hier positief op, 360 personen wilden geen informatie ontvangen en 719 personen hebben niet op het aanbod gereageerd. Aan het eind van 2005 was ten aanzien van 48% van alle TBS-gestelden bekend of er behoefte is aan informatie over hen. Het LITV heeft in 2005 104 slachtoffers geïnformeerd over begeleid verlof, 64 slachtoffers over onbegeleid verlof, 39 slachtoffers over transmuraal verlof en 18 slachtoffers over proefverlof.

Per 1 februari 2006 is de taak van het LITV uitgebreid met informatieverstrekking aan slachtoffers van minderjarige daders met een langdurige jeugddetentie of een 'PIJ-maatregel'.

... DNA-onderzoek ...

Meer misdrijven opgehelderd

Sinds op 1 februari 2005 de wet van kracht is geworden die personen verplicht hun DNA af te staan als ze zijn veroordeeld voor zware geweldsmisdrijven en zedendelicten, zijn er honderden misdrijven extra (vooral inbraken) opgehelderd. De DNA-databank van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) is uitgebreid met 12.000 DNA-profielen. Na een veroordeling geeft de officier van justitie een bevel om dat DNA af te nemen (door met een wattenstaafje wat slijm uit de mond te laten halen). Deze ogenschijnlijk simpele handeling vergt veel organisatorisch werk. Zo moet het OM controleren of van de veroordeelde al eerder een profiel is opgenomen in de DNA-databank. Voorts moeten er afspraken worden gemaakt voor afname op een politiebureau of in een huis van bewaring, er moet een aanhoudingsbevel komen als de betrokkene op het aangegeven tijdstip niet op het politiebureau verschijnt, en er moet worden gecontroleerd of de veroordeelde niet in hoger beroep wordt vrijgesproken. In dat laatste geval moet het DNA-profiel namelijk weer uit de databank verwijderd worden.

Beperkte bezwaren

In 2005 zijn meer dan 15.000 bevelen gegeven na veroordeling. Hiernaast zijn er nog 5.000 bevelen die betrekking hebben op een eerdere veroordeling waarbij de straf of maatregel nog loopt – bepaald is



dat ook die veroordeelden DNA-materiaal moeten afstaan. Men maakt maar beperkt bezwaar tegen de verplichting DNA-materiaal af te staan. Vorig jaar was dat in 300 gevallen, die nog niet allemaal zijn afgewikkeld. Inmiddels zijn 48 bezwaren gehonoreerd door de rechter - dit betreft in veel gevallen jeugdigen die een relatief licht delict hebben gepleegd.

Het blijkt dat vele veroordeelden zich na oproep keurig melden: de opkomst bij de “afnamespreekuren” bij de politie is groter dan verwacht.

... *verkeer* ...

In 2005 vielen er in het verkeer 817 doden, opnieuw een flinke daling ten opzichte van het jaar ervoor. Het is natuurlijk lastig de oorzaak van deze daling exact te duiden, maar vast staat dat verkeershandhaving één van de factoren is. Naast de objectieve cijfers speelt in het verkeer ook de veiligheidsbeleving een rol. In nagenoeg alle politieregio's is in 2005 gestart met projecten om het gevoel van verkeersveiligheid in de buurt te verbeteren. Ook is gestart met de vervanging van de oude flitspalen voor nieuwe (digitale) flitspalen. Het aantal boetes voor verkeersovertredingen steeg met een kleine 6% naar bijna elf miljoen. Deze stijging is grotendeels veroorzaakt door de extra inzet van trajectcontrole. Het percentage staandehoudingen is in 2005 op het onderliggend wegennet met bijna 3% toegenomen. Het aantal roodlicht-overtredingen en alcoholmisdrijven in het verkeer is gestegen, terwijl het aantal boetes voor het niet dragen van gordel of helm juist is afgenomen.





Productie en prestaties

Na een reeks van jaren waarin telkens meer zaken, steeds sneller en beter werden behandeld, is in 2005 een stabilisatie opgetreden. In de instroom van misdrijfzaken is een lichte daling te zien, 264.200 zaken in 2005 tegen 271.400 in 2004. Een verklaring hiervoor ligt in het feit dat zowel aangiftecijfers als verschillende slachtofferenquêtes blijken te geven van een dalend criminaliteitsniveau. Wel stijgt het totaal aantal geweldsdelicten, maar de indruk bestaat dat dit vooral komt door de grotere aandacht voor geweld als gevolg van veranderde maatschappelijke opvattingen hierover. Uit slachtofferenquêtes blijkt dat de samenleving als zodanig niet aantoonbaar gewelddadiger is geworden.

... misdrijven ...

In de periode 2002 - 2005 hebben de opsporingsinstanties gemiddeld per jaar 40.000 rechtbankzaken (misdrijven en economische delicten) meer aan het OM aangeleverd dan in de periode 1998 - 2001, een stijging van 17%. De totale instroom van rechtbankzaken én het aantal misdrijfzaken die namens het OM met een transactie door het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) werden afgedaan, bedroeg 283.100 zaken. Van die totale instroom bestaat 19% uit 'rijden onder invloed', een percentage dat de afgelopen jaren nauwelijks is veranderd. Inmiddels wordt 7% van het aanbod aan strafzaken namens het OM afgedaan door het CJIB. Het betreft hier eenvoudige misdrijven waarbij de politie de verdachte een transactie heeft aangeboden.

Een uitzondering op de geconstateerde daling van de instroom in 2005 ten opzichte van 2004 vormen de zaken in de categorieën 'geweld tegen

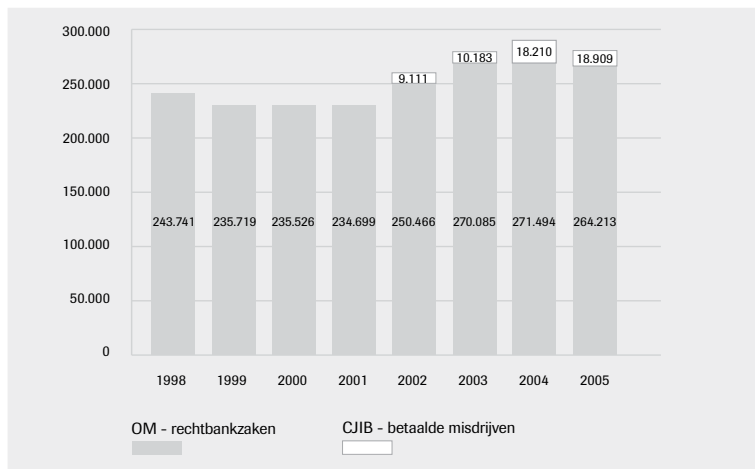
personen' (+5%) en 'vernietiging en openbare orde' (+3%). Binnen deze laatste categorie laat openlijke geweldpleging de grootste stijging zien (+11%). De daling van het aantal drugsdelicten betreft alleen de harddrugzaken als gevolg van een beleidswijziging ten aanzien van de 'bolletjesslikkers' op Schiphol, waardoor een deel van de verdachten zonder dagvaarding werd heengezonden. Daarentegen is het aantal softdrugdelicten gestegen als gevolg van de bestrijding van overlast op straat en de aanpak van de hennepsteelt. Het grootste deel van de geconstateerde instroomdaling komt voor rekening van de bijzondere opsporingsdiensten, hetgeen voor een belangrijk deel kan worden toegeschreven aan de invoering van de bestuurlijke boete op een aantal handhavingsterreinen.

In het jaar 2005 is het soortelijk gewicht (de zwaarte) van de binnengekomen zaken uitgedrukt in celdagequivalenten¹ gedaald, maar als over een langere periode wordt gekeken dan kan worden vastgesteld dat het gemiddelde gewicht rond de 60 (celdagequivalenten) schommelt. Zoals te verwachten, leidt de eerder genoemde afname van de criminaliteit ook tot een (lichte) daling van het aantal zaken waarbij een slachtoffer is geregistreerd.

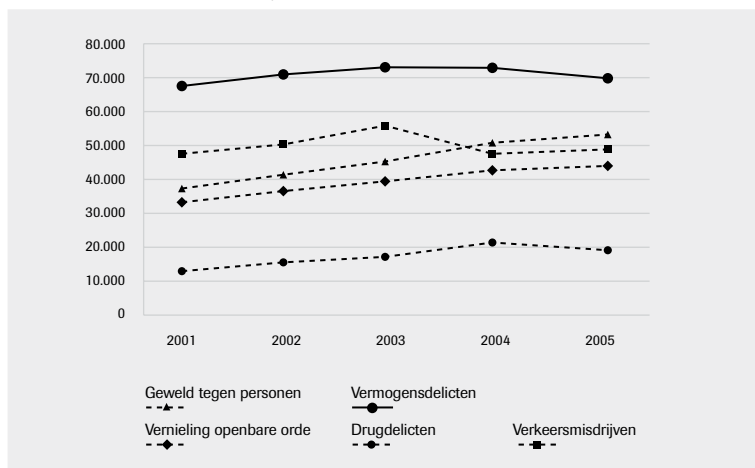
Zoals bekend is de gerichte aandacht voor jeugdcriminaliteit deze jaren een van de beleidsprioriteiten van het OM. Tevens heeft dit thema een plaats gekregen in de prestatiecontracten van de ministers met de politie. Die aandacht voor de jeugdcriminaliteit komt tot uitdrukking in de voortdurende stijging van het aantal jeugdzaken dat bij het OM wordt ingeschreven. In vijf jaar tijd is een stijging van 30% te zien (van bijna 27.000 zaken naar 35.000).

¹ Hierbij wordt de instroom van zaken gewogen op basis van de gemiddelde straf uitgedrukt in celdagen die voor dergelijke zaken wordt opgelegd.

Instream rechtbankzaken (misdrijven en economische delicten)



Instream misdrijven



Afhandeling sneller dan gedacht, interventies op hoog niveau

De instroom van rechtbankstrafzaken kon door het OM volledig worden verwerkt. Het OM had mede in het licht van de prestatiecontracten met de politie prioriteit gelegd bij het verwerken van een aanzienlijk grotere instroom van zaken. Om dat mogelijk te maken zou een terugval worden geaccepteerd in doorlooptijd tot het niveau van 2002. Omdat de instroom niet is toegenomen, konden de resultaten uit 2004 worden gehandhaafd. Ruim 83% van zaken wordt binnen twee maanden na registratie bij het OM beoordeeld (de norm is 80%). Gemiddeld is een zaak binnen een half jaar na het eerste politieverhoor afgedaan door een transactie of een sepot door het OM of door een uitspraak van de rechter in eerste aanleg.

De mate waarin daadwerkelijk een interventie volgt, dus waar geen onvoorwaardelijk sepot of een niet-schuldigverklaring volgt, ligt stabiel op het gewenste niveau van ruim 89 procent (dat was aan het eind van de jaren negentig nog 85%). Dat is ook de norm. Een nog hoger percentage zou slechts kunnen worden bereikt door volledig 'risicoloos' te handelen. In dat geval zouden alleen nog maar die zaken in behandeling worden genomen waarvan vaststaat dat zij met een veroordeling zouden eindigen. Bij de 11% niet-interventies gaat het vooral om sepot, veel minder om vrijspraken.

... overtredingen ...

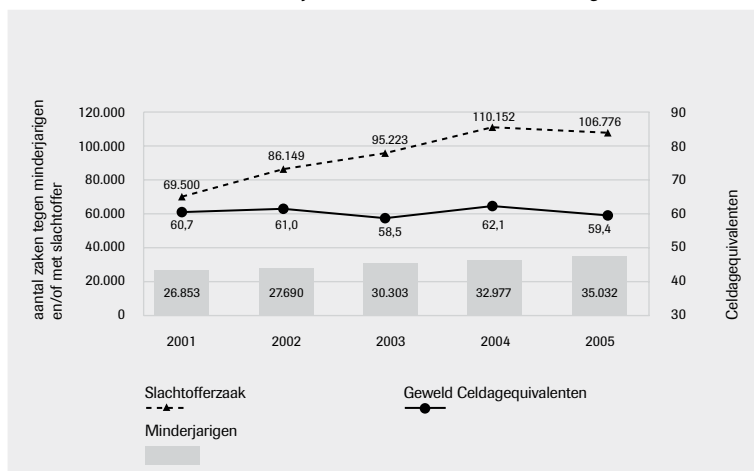
In 2005 zijn 283.600 kantonzaken bij het OM binnengebracht, minder dan in 2004 (312.900) maar nog altijd meer dan in 2003

(278.800). De daling doet zich vooral voor bij de verkeershandhaving (- 24.000), overtredingen van de algemene plaatselijke verordeningen (APV; -12.000) en zwartrijden (-5.000). Deze daling ten aanzien van de APV en het zwartrijden doet zich verspreid over Nederland voor, maar er zijn ook gemeenten en vervoersmaatschappijen waarvan juist meer zaken zijn aangeleverd en waar de aanpak van bepaalde vormen van overlast lijkt te worden geïntensiveerd. De aanpak en voorkoming van jeugdcriminaliteit uit zich bijvoorbeeld in de stijging van het aantal zaken met betrekking tot de leerplichtwet, van 4.800 zaken in 2004 naar 5.300 zaken in 2005.

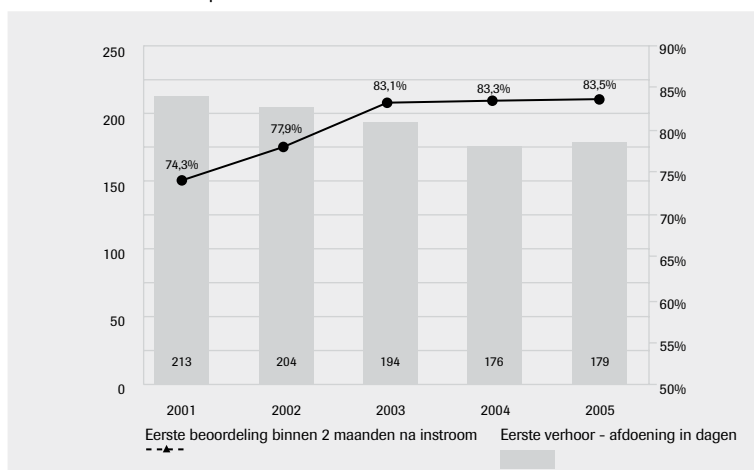
Bij de genoemde aantallen moet worden bedacht dat in veel gevallen eerst het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) namens het OM een transactievoorstel doet. Alleen als men daar niet op ingaat gaat de zaak door naar het OM en telt deze mee als kantonzaak. Voor een meer compleet beeld is relevant dat via het CJIB nog eens 270.000 zaken door een transactie zijn afgedaan (in 2004 waren dat er 262.000). Nieuw is de handhaving van de identificatieplicht. In 2005 heeft de politie daarvoor ruim 66.000 processen-verbaal uitgeschreven. Die gevallen waarin niet of niet tijdig wordt betaald – in 2005 ging het om 29.500 zaken – worden doorgestuurd naar het OM.

Kantonzaken worden steeds sneller behandeld. De tijd die voor het OM nodig is om een kantonzaak te beoordelen is in vijf jaar tijd gehalveerd en bedroeg in 2005 nog slechts 37 dagen. Mede daardoor is de tijd die nodig is om een zaak volledig af te doen bekort tot 156 dagen. Het percentage van de kantonzaken dat wordt geseponneerd is met 14% gelijk aan het resultaat van 2004.

Ernst van de misdrijven (incl. economische overtredingen)



Doorloopnelheid in rechtbankzaken



De burger merkt nog steeds het meest van de bonnen voor verkeersovertredingen. Het CJIB verstuurde in 2005 elf miljoen beschikkingen wegens (lichte) verkeersovertredingen, een stijging van 600.000 ten opzichte van 2004. De meeste daarvan hadden betrekking op snelheidsovertredingen (acht miljoen), door rood licht rijden (0,4 miljoen) en parkeerovertredingen (één miljoen). In ruim 1,6 miljoen van de gevallen is de bestuurder door de politie staande gehouden. De elf miljoen boetes leidden in 327.000 gevallen tot een beroep bij de officier van justitie, een lichte daling ten opzichte van 2004 (330.000).

... zittingscapaciteit ...

De doorlooptijden bij het OM en het aantal septs zijn mede afhankelijk van de mate waarin het OM de zaken aan de rechter kan voorleggen. In voorbije jaren was het beeld wisselend. Soms ontstond een probleem met de beschikbare zittingscapaciteit door een onverwacht snelle stijging van de instroom van zaken, door veranderingen in de aard van de zaken en dus het afdoeningprofiel of door de behoefte van het OM om versneld achterstanden weg te werken. De periode 2000-2002 werd gekenmerkt door een structureel tekort aan zittingscapaciteit, met als gevolg oplopende voorraden en doorlooptijden. Met de instelling van de Raad voor de Rechtspraak op 1 januari 2002 kwam er een instantie die in samenspraak met het OM een antwoord daarop kon formuleren. Daarbij ging het er zowel om dat er voldoende rechters voorhanden waren, als dat het OM efficiënter gebruik maakt van de beschikbare capaciteit. Dankzij deze gemeenschappelijke inspanningen is efficiënter gebruikgemaakt van de zittingscapaciteit waardoor de ontstane


achterstanden voor een fors deel konden worden weggewerkt.

Naarmate de (buffer)voorraden om fluctuaties in instroom te kunnen opvangen kleiner worden en er incidenteel zittingen moeten uitvallen wegens gebrek aan zaken zullen de rechtbanken het aanbod aan zittingsruimte beperken. Het gevolg is dat dan weer enig tekort aan zittingscapaciteit ontstaat, zoals het jaar 2005 laat zien. Door voortdurend overleg met de Raad voor de Rechtspraak wordt geprobeerd vraag en aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen en te houden.

... sancties ...

De drie voornaamste sanctiesoorten zijn vermogensstraffen, vrijheidsstraffen en taakstraffen. De vermogensstraffen bestaan uit geldsomtransacties aangeboden door het OM, uit onvoorwaardelijke geldboeten opgelegd door de rechter en uit opgelegde ontnemingen van wederrechtelijk verkregen voordeel. In 2005 werden in totaal 291.200 vermogenssancties opgelegd. De geldstraf blijft daarmee de meest opgelegde sanctie. Taakstraffen nemen substantieel toe: het aantal is vorig jaar met 8% gestegen tot 55.500. Een kwart van de taakstraffen wordt inmiddels als OM-transactie afgedaan. Voor minderjarigen geldt dat zowel het aantal vermogensstraffen, als het aantal vrijheidsstraffen als het aantal taakstraffen is gestegen.

Het aantal opgelegde vrijheidsstraffen aan meerderjarigen is onder andere door een daling van de instroom van zaken voor het tweede achtereenvolgende jaar gedaald (-13%), maar nu niet meer alleen bij de kortste strafduur, maar ook bij de straffen van meer dan twee jaar.



Hierdoor is het aantal opgelegde celjaren met 3.500 gedaald. Juist om dit soort ontwikkelingen vroegtijdig te kunnen signaleren, is er een structureel overleg tussen vertegenwoordigers van het Parket-Generaal, het CJIB, de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de Directie Sanctie- en Preventiebeleid (DSP) en het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC), dat verantwoordelijk is voor de jaarlijkse prognoses van de sanctiecapaciteit.

In de navolgende tabel is een overzicht gegeven van de onvoorwaardelijk opgelegde sancties. De voorwaardelijk opgelegde straffen worden in het overzicht buiten beschouwing gelaten.

Rechtbank + kantonzaken	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Vermogenssancties						
Geldsomtransacties OM	137.610	89.670	96.350	117.210	115.850	105.330
bedrag (in Euro's)	€ 39.611.310	€ 38.368.430	€ 38.067.750	€ 38.719.310	€ 44.834.380	€ 35.206.360
Onvoorwaardelijke geldboete	119.820	117.980	133.610	162.210	197.870	183.920
bedrag (in Euro's)	€ 42.951.200	€ 42.486.960	€ 47.437.060	€ 53.543.750	€ 61.883.400	€ 57.048.780
Ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel	960	940	1.130	1.430	1.720	1.940
bedrag (in Euro's)	€ 51.042.670	€ 26.453.300	€ 24.050.530	€ 41.839.600	€ 50.180.140	€ 52.191.070
Taakstraffen	28.580	31.730	39.380	46.970	51.540	55.460
OM-model	5.450	6.430	10.420	12.590	13.320	14.570
ZM-model	23.130	25.300	28.960	34.380	38.220	40.890
Vrijheidsbenemende sancties						
Levenslange gevangenisstraf	3	1	5	3	3	3
Onvoorwaardelijke tijdelijke vrijheidsstraf	35.720	35.620	41.090	47.560	42.520	36.440
(gevangenisstraf, jeugddetentie, hechtenis in jaren)	14.720	15.480	18.010	19.940	19.470	15.950
Militaire detentie	60	70	50	60	40	40
TBS met bevel verpleging	170	210	220	250	250	180
Plaatsing in jeugdinrichting (pij)	240	190	210	200	250	290
Plaatsing in psychiatrisch ziekenhuis (ppz)	110	100	110	140	150	150
Plaatsing in inrichting voor verslaafden (sov)		60	130	90	130	10
Plaatsing in inrichting voor stelselmatige daders (isd)					20	390
Overige sancties						
Ontzegging rijbevoegdheid	25.700	23.690	26.220	30.480	31.200	30.820
Schadevergoedingsmaatregel	7.910	8.870	10.720	12.910	14.170	13.580
Verbeurdverklaring in beslag genomen voorwerpen	3.080	3.240	3.960	5.900	5.130	4.410

Bijlage: Productie & prestaties

afgerond op honderdtallen	2001	2002	2003	2004	2005
Rechtbankzaken					
Instroom in eerste aanleg (arrondissementsparketten en BVOM)	234.700	250.500	270.100	271.500	264.200
<i>waarvan</i>					
Minderjarigen	26.900	27.700	30.300	33.000	35.000
% minderjarigen	12,2%	11,8%	11,9%	12,9%	13,9%
<i>waarvan afkomstig van</i>					
Regiopolitie	198.200	214.300	229.000	231.300	230.300
Korps landelijke politiediensten	5.100	7.600	8.800	6.200	5.500
Koninklijke Marechaussee	8.100	7.900	9.200	9.900	7.900
Regionale kernteams	110	170	230	200	
Bijzondere opsporingsdiensten / -ambtenaren	23.300	20.600	22.900	23.900	20.500
<i>waarvan</i>					
Geweld tegen personen (incl. seksueel geweld)	37.000	41.000	44.900	50.100	52.700
% geweld	15,8%	16,4%	16,6%	18,5%	19,9%
<i>waarvan</i> diefstal met geweld	5.800	6.200	5.900	6.100	5.600
Vernieling en openbare orde	34.000	37.000	39.600	43.000	44.100
<i>waarvan</i> openlijke geweldpleging	9.500	10.500	11.300	12.700	14.100
Vermogensdelicten	67.500	70.800	72.800	72.700	69.600
Drugsdelicten (Opiumwet)	13.100	15.300	16.800	21.100	19.400
<i>waarvan harddrugs</i>	8.100	9.600	10.600	12.300	10.300
<i>waarvan softdrugs</i>	5.400	6.100	6.800	9.400	9.700
Wapens en Munitie	6.600	6.200	6.900	6.900	6.300
Verkeersmisdrijven (wegenverkeerswet)	47.500	50.300	55.800	47.300	48.500
<i>waarvan</i> rijden onder invloed	35.900	38.700	42.900	33.700	34.800
Uitstroom in eerste aanleg	232.300	247.000	276.500	269.600	262.100
<i>waarvan</i>					
afdoeningen OM	109.100	118.200	127.900	123.200	117.900
<i>waarvan</i>					
Overdracht aan buitenland	220	210	170	170	200
Onvoorwaardelijk sepot	28.100	28.000	26.300	27.000	26.200
% onvoorwaardelijk sepot	12,0%	11,2%	9,6%	9,9%	9,6%
<i>waarvan</i>					
administratief sepot	2.800	3.200	3.000	3.000	2.600
technisch sepot	15.100	14.100	13.200	13.900	13.700
beleidssepot	10.200	10.700	10.100	10.100	9.900
Transactie en voorwaardelijk sepot	67.300	75.500	87.600	81.900	79.200
<i>waarvan</i>					
geldsom	54.400	59.400	68.300	60.900	56.200
OM-taakstraf	6.300	10.300	12.600	13.300	14.600
overige transacties	3.900	3.000	3.400	4.000	3.700
voorwaardelijk sepot	2.600	2.800	3.300	3.700	4.800
Voegen (ter berechting of ad info)	13.500	14.400	13.900	14.100	12.200
<i>waarvan</i>					
Afdoeningen door de rechter	123.200	128.800	148.500	146.400	144.200
<i>waarvan</i>					
meerv. kamer (incl. economisch en militair)	13.800	15.100	15.800	16.700	14.600
politierechter (incl. economisch en militair)	100.800	103.700	121.700	117.700	117.400
kinderrechter	8.700	10.000	11.000	12.100	12.200
Interventiepercentage	87%	88%	89%	89%	89%
aantal interventies	177.500	191.200	221.300	215.400	207.500
Doorloopnelheid					
eerste verhoor - afdoening (gem. in dagen)	213	204	194	176	179
afgedaan binnen 6mnd na eerste verhoor	56%	58%	59%	62%	62%
eerste verhoor - instroom (gem. in dagen)	56	55	52	51	51
instroom - 1e beoordeling (gem. in dagen)	53	45	35	34	35
1e beoordeling binnen 2mnd na instroom	74%	78%	83%	83%	84%
Instroom - zittingsgereed	62	57	54	53	58
<i>waarvan</i> meervoudige kamer	103	98	94	85	96
<i>waarvan</i> enkelvoudige kamer (incl. kinderrechter)	58	53	50	49	54
Zittingsgereed - eerste zitting	105	107	107	96	99
<i>waarvan</i> meervoudige kamer	63	60	60	60	65
<i>waarvan</i> enkelvoudige kamer (incl. kinderrechter)	111	113	112	101	103
eerste zitting - eindvonnis	39	32	29	24	22
<i>waarvan</i> meervoudige kamer	77	71	72	63	70
<i>waarvan</i> enkelvoudige kamer (incl. kinderrechter)	34	27	24	19	17
eindvonnis - vrijgeven executie	44	45	39	33	30
eindvonnis rm accoord	25	25	19	16	18
rm accoord - vrijgeven executie	21	22	23	18	14
Werkvoorraad (peildag 31 dec.)					
nog te beoordelen	36.500	32.200	27.800	28.700	28.100
nog niet op zitting behandeld (na zittingsgereed)	36.600	52.500	49.900	47.000	50.600
Jeugdzaken					
interventiepercentage	82,6%	86,2%	88,9%	89,6%	89,5%
aantal interventies	17.800	20.500	22.600	24.000	25.100
% afdoeningen binnen 6 maanden na eerste verhoor	49,6%	55,8%	63,3%	71,1%	71,6%
Kalsbeeknormen					
politie	43,8%	46,8%	55,7%	66,3%	71,1%
OM	38,5%	49,7%	65,2%	73,1%	75,1%
ZM	35,6%	39,6%	48,9%	59,8%	57,8%

afgerond op honderdtallen

	2001	2002	2003	2004	2005
Hoger Beroep (ressortsparketten)					
Instroom rechtbankappellen	12.100	13.000	15.900	17.300	16.100
<i>waarvan</i>					
Jeugdzaken	400	500	800	800	900
Ontnemingszaken	300	400	500	700	700
Klachten art. 12 Sv.	1.200	1.500	1.600	1.800	2.000
Uitstroom	11.600	12.800	16.600	17.700	18.500
Kantonstrafzaken					
Instroom in eerste aanleg	178.900	217.700	278.800	312.900	283.600
<i>waarvan</i>					
Verkeersovertredingen	59.500	68.500	90.900	91.300	67.700
Motorruituigenverzekering (WAM)	33.700	41.600	41.600	49.100	50.700
Plaatselijke verordeningen (w.o. APV)	38.500	47.800	61.600	73.500	61.200
Openbaar vervoer (Wet personenvervoer)	12.000	16.200	23.600	31.900	26.500
Wetboek van (militair) strafrecht	11.700	11.400	14.300	16.300	34.800
Vreemdelingenwet/besluit	2.200	3.300	5.800	6.000	5.000
Leerplichtwet	2.600	3.800	3.800	4.800	5.300
Uitstroom in eerste aanleg	171.800	187.400	255.400	307.300	285.300
<i>waarvan</i>					
Afdoeningen OM	86.900	83.200	124.600	138.200	124.700
<i>waarvan</i>					
Overdracht aan buitenland	50	10	10	10	
Onvoorwaardelijk sepot	39.500	29.900	44.900	45.900	44.200
% onvoorwaardelijk sepot	21,9%	14,8%	16,8%	14,3%	14,2%
Transactie en voorwaardelijk sepot	35.800	37.600	50.400	56.200	50.400
<i>waarvan</i>					
geldsom	35.200	36.900	48.900	54.800	49.200
overige transacties (w.o. OM-taakstraf)	400	400	500	700	900
voorwaardelijk sepot	100	200	1.000	600	400
Voegen (ter berechting of ad info)	11.600	15.700	29.300	36.100	30.100
<i>waarvan</i>					
Afdoeningen door de kantonrechter	84.900	104.200	130.800	169.200	160.600
Interventiepercentage	75%	82%	80%	83%	82%
interventies	118.600	139.700	179.200	222.500	205.200
Doorlooptijd	195	171	165	168	156
instroom - 1e beoordeling (in dagen)	72	66	55	54	37
Werkvoorraad					
te beoordelen	40.200	43.500	49.000	43.700	31.800
niet op zitting behandeld	30.100	50.700	70.000	71.400	86.000
Kantongerechtsappellen					
Instroom	4.100	4.500	6.300	6.700	7.000
<i>waarvan</i>					
bij arrondissementsparketten	4.100	2.600	1.900	700	
bij ressortsparketten (kantonvonnissen vanaf 1 jan. 2002)		1.900	4.300	6.000	7.000
Uitstroom	4.300	3.500	4.200	4.700	6.900
<i>waarvan</i>					
bij arrondissementsparketten	4.300	3.200	1.000	100	
bij ressortsparketten (kantonvonnissen vanaf 1 jan. 2002)		300	3.100	4.600	6.900
Administratieve beroepen (Mulderzaken)					
Instroom beroepen OM	304.000	362.500	345.800	331.100	327.100
Uitstroom beroepen OM	284.300	354.700	375.800	339.700	324.900
Ingestelde beroepen bij kantonrechter	17.200	21.600	29.600	30.200	29.100
Gem. dlt instroom - uitstroom beroepen OM (in dagen)	n.b.	59	46	38	36
Werkvoorraad	52.700	66.300	35.500	24.700	27.500
Hoger beroep in Mulderzaken (Hof Leeuwarden)					
instroom	700	1.400	1.400	1.800	1.600
uitstroom	600	1.100	1.500	1.600	1.700



Bedrijfsvoering

Financieel management

Het begrotingsjaar 2005 stond voor een belangrijk deel in het teken van de uitvoering van het Veiligheidsprogramma en van de interne reorganisatie 'Het OM Verandert'. Daarnaast is de verkeershandhaving geïntensiveerd en zijn de projecten in het kader van de regionale samenwerking en het Jeugd Casusoverleg gecontinueerd.

In de onderstaande tabel zijn de cijfers opgenomen met betrekking tot de budgetten en de realisatie van het Openbaar Ministerie in 2005.

... algemeen ...

De in de totalen verdisconteerde uitgaven voor de OM-onderdelen behelzen de personele en materiële kosten die in 2005 door de parketten en de landelijke onderdelen gemaakt zijn. Onder de in de tabel genoemde landelijke budgetten worden die middelen verstaan die worden ingezet voor parket-overstijgende activiteiten. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan uitgaven in het kader van huisvesting, informatie- & communicatietechnologie, opleidingen,

internationalisering en landelijke voorlichting vanuit het Parket-Generaal. Gerechtskosten zijn de kosten van inhuur van derden bij de vervolging van strafbare feiten, zoals bijvoorbeeld kosten voor het tappen van telefoons en tolk- en vertaalkosten.

... gerechtskosten ...

In 2005 bedroeg de uitputting op het gerechtskostenbudget € 63,9 miljoen, beduidend minder dan in 2004. Hiervoor zijn drie oorzaken aan te wijzen. Ten eerste is in 2005 door het OM een sterke verbetering gemaakt op het beheer van de gerechtskosten. De toetsing aan de wet- en regelgeving, met name de toets of bepaalde kostensoorten voor rekening van het OM behoren te komen, is sterk verbeterd. Daarnaast is op 1 januari 2005 de nieuwe circulaire *Afbakening tussen politie- en justiekosten* in werking getreden, waardoor sommige kosten niet langer ten laste van het OM-budget gebracht worden. De belangrijkste verklaring voor de achterblijvende realisatie op het gerechtskostenbudget is echter dat door verschil van inzicht over de interpretatie van de nieuwe regeling *Kosten aftappen en gegevensverstrekking* de betaling van de kostenvergoeding aan de telecomproviders

bedragen x € 1.000,-	Budget	Realisatie	Vershil
Personele & materiële budget			
OM-onderdelen & landelijke budgetten	445.889	448.025	-2.136
Gerechtskosten	87.676	63.859	23.817
	Doelstelling	Realisatie	Vershil
Ontnemingsopbrengsten	11.039	11.070	31

deels is achtergebleven. In 2006 worden maatregelen getroffen om eventuele betalingen die hun oorsprong vinden in 2005, alsnog te kunnen voldoen. Afgezien van de kosten van telecom is de uitputting op het gerechtskostenbudget met ca. € 3,3 miljoen gedaald ten opzichte van het jaar 2004. Grote dalingen zijn opgetreden bij de kosten van vervoer en vernietiging van in beslag genomen voorwerpen, reiskosten buitenland en overige gerechtskosten. Deze dalingen zijn toe te schrijven aan de verbeteringen van het beheer door het OM en de nieuwe circulaire *Afbakening tussen politie- en justiekosten*. Tegenover deze dalingen staan stijgingen van de kosten van tolken, vertalers en deskundigen. Deze zijn met name toe te schrijven aan de stijging van inzet van tolken bij het tappen van telecommunicatie.

... *ontnemingsopbrengsten* ...

De realisatie van de ontnemingsopbrengsten bedroeg in 2005 € 11,07 miljoen bij een doelstelling van € 11,04 miljoen. Dit betekent een stijging ten opzichte van 2004 toen de opbrengst van de ontnemingswetgeving €10,55 miljoen bedroeg. Vanwege de intensivering van het beleid op ontnemingszaken is de doelstelling gedurende het begrotingsjaar opgehoogd. Ondanks deze tussentijdse ophoging is ook deze doelstelling in 2005 gerealiseerd. De totale ontnemingsopbrengsten komen ten goede aan de schatkist.

Personeelsmanagement

... *personele kengetallen OM* ...

Op 31 december 2005 waren er 4452 medewerkers (4067 fte) werkzaam bij het OM, verdeeld over drie sectoren. Het gaat hier om rijksambtenaren, rechterlijke ambtenaren en politiefunctionarissen bij de Rijksrecherche.

In 2005 zijn er 46 rechterlijke ambtenaren benoemd. Hiervan waren negentien personen afkomstig uit de Raio-opleiding, twaalf zijn binnen het OM doorgestroomd van rijksambtenaar naar rechterlijk ambtenaar, een persoon kwam vanuit de overige Rijkssector, drie uit de zittende magistratuur en elf van buiten de Rijkssector.

... *ziekteverzuim en rechtspositie* ...

Het ziekteverzuim is in 2005 gedaald tot onder de 5%. Het OM voldoet hiermee aan de door het ministerie van Justitie geformuleerde doelstelling van 5%.

Ziekteverzuim OM	2003	2004	2004
Rijk	5,93%	5,69%	5,29%
Rechterlijke Macht	4,35%	3,10%	3,00%
Politie	4,41%	4,44%	3,49%
Totaal	5,61%	5,25%	4,92%

In 2005 zijn er op rechtspositioneel gebied bij P&O achttien bezwaarzaken en zeven beroepszaken behandeld. Daarnaast zijn er vele rechtspositionele en bestuursrechtelijke adviezen verleend aan

het College van procureurs-generaal en OM-onderdelen bij het voorbereiden en nemen van rechtspositionele besluiten. Deze adviezen betreffen zowel uitvoering van beleid als individuele gevallen.

Eind 2004 verscheen het rapport *Onderzoek bedreigingen en intimidatie* waarin een werkgroep onder voorzitterschap van officier van justitie mr. C.A. Nooy verslag doet van haar bevindingen. Alle medewerkers van het OM werd gevraagd naar hun ervaringen op het gebied van intimidatie en bedreiging. Naar aanleiding van dat rapport is in 2005 bij het Parket-Generaal het Centraal Meldpunt intimidatie en bedreigingen opgericht, waar incidenten centraal worden geregistreerd. Inmiddels zijn er over het jaar 2005 ongeveer dertig meldingen binnengekomen.

*... Management Development/
Loopbaanbeleid ...*

Het OM groeit de laatste jaren gestaag. De rationalisering van de werkprocessen vindt zijn afronding in de – in 2006 in te voeren – nieuwe organisatiestructuur. Deze nieuwe structuur stelt specifieke eisen aan het personeel met name wat betreft het werken in gestandaardiseerde processen bij standaardzaken en het werken als professionals

bij maatwerkzaken. Bovenstaande eisen hebben op hun beurt weer gevolgen voor de competenties, de educatie, de sturing en de samenwerking. Het management development, het loopbaanbeleid, de vernieuwing van het human resources management en het (educatieve) puntenstelsel zijn voorbeelden van instrumenten om het personeel te equiperen voor de nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling. Na de aandacht voor rationalisering, productie en logistiek zal het accent in de jaren 2006 – 2009 komen te liggen op kwaliteit, verdere professionalisering en samenwerking.

In dit verband is met name aandacht besteed aan het definiëren van sleutelfuncties (met name teamleiders, hoofdofficieren en hoofden bedrijfsvoering) en een adequate bezetting hiervan, het actualiseren van de loopbaanpaden en het verbeteren van de kwaliteit van de personele bezetting. Bij dit laatste punt zijn aspecten als de versterking van het opleidingsbeleid, de vergroting van de mobiliteit en de talentontwikkeling van degenen die sleutelfuncties vervullen of het potentieel hebben deze te vervullen, uitgewerkt.

Onder de doelgroep Management Development vallen de rechterlijke ambtenaren en de hoogste

	2003		2004		2005	
	aantal	fte	aantal	fte	aantal	fte
<i>Bezetting (ultimo)</i>						
Rijk	3380	3064	3615	3267	3692	3328
Rechterlijke Macht	610	586	622	598	648	626
Politie	100	101	114	115	112	113
Totaal	4090	3751	4351	3980	4452	4067

stafffuncties, in totaal ongeveer 700 medewerkers. Op basis van loopbaanprognoses hebben 45 medewerkers uit de doelgroep Management Development deelgenomen aan de training Interactiekunde. Zestien kandidaten zijn gestart met de Leergang Visie & Leiderschap, dertien personen namen deel aan de Masterclass Beheersen & Besturen en 56 medewerkers aan de cursus Financieel Management. Drie medewerkers zijn gestart met de tweejarige Master of Public Administration (MPA), twee met de Master of Public Management (MPM), vier medewerkers volgden de Res Publica, en twee personen hebben deelgenomen aan de Comenius-leergang. Daarnaast is een aantal individuele opleidingen gevolgd en is er weer gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het volgen van individuele coaching.

Er is een start gemaakt met de implementatie van een meer verplichtend stelsel van opleidingen, het zogeheten puntenstelsel. De bedoeling is dat er basis-opleidingscurricula voor (in eerste instantie) sleutelfuncties worden vastgesteld die aangeven wat de verplichte opleidingseisen zijn voor het mogen uitoefenen van die functies. Daarnaast worden normen geformuleerd voor permanente educatie. De inzet van permanente educatie heeft tevens een extra impuls gekregen door het Verbeterprogramma dat is opgesteld naar aanleiding van het rapport Posthumus.

... vernieuwing Human Resources Management (HRM) ...

Onder regie van het project 'Vernieuwing HRM-stelsel OM' is in 2005 een aantal doelstellingen bereikt ter voorbereiding van de aansluiting van het OM op het rijksbrede shared service centre

Personeel (P-direkt). Zo zijn alle personeelsdossiers van het OM gescand zodat die nu in gedigitaliseerde vorm beschikbaar zijn voor de personeelsafdelingen van de parketten. Daarnaast heeft een verbeteringslag op de kwaliteit van de personeelsgegevens in het Personeelsregistratie- en informatiesysteem plaatsgevonden en is een aantal instrumenten ontwikkeld om de kwaliteit van de dienstverlening op de personeelsafdelingen te waarborgen. In oktober 2005 is de samenwerking tussen IBM en P-Direkt beëindigd omdat het vertrouwen in een duurzame samenwerkingsrelatie ontbrak.





Organisatieontwikkeling

Kwaliteit en kwantiteit gaan hand in hand. Van het OM wordt gevergd dat het veel zaken afdoet, maar ook dat het die zaken goed doet. De evaluatie van de Schiedammer parkmoordzaak heeft duidelijk gemaakt hoe belangrijk het is dat de organisatie investeert in de eigen professionaliteit. De afgelopen jaren heeft het OM een reorganisatie in gang gezet om de slagkracht en professionaliteit te verhogen. In 2005 zijn in dat veranderingsproces verschillende mijlpalen bereikt.

... centrale verwerking OM ...

Op 1 december 2005 is er een nieuwe loot aan de OM-stam gekomen, die een fors deel van de zaken zal behandelen. De zogenoemde Centrale Verwerking OM (CVOM) zal onder andere de beroepen bij lichte verkeersovertradingen ('Mulderberoepen') behandelen, waarvan er nu ruim 300.000 per jaar zijn (een derde van alle zaken bij het OM). Eind 2005 waren er ongeveer 25 personen bij de CVOM werkzaam, inmiddels is dat aantal gegroeid tot ongeveer 120. De oprichting van de CVOM is een mijlpaal in het bredere proces van reorganisatie waarin het OM verkeert. Het OM gaat meer als één concern werken, waarin plaatselijke en landelijke eenheden in samenhang met elkaar de taken verrichten. Dat levert op onderdelen doelmatigheidswinst op. Die winst wordt gebruikt om de professionaliteit op andere onderdelen te versterken, zodat ook in de toekomst het OM een antwoord heeft op de hoge eisen die de samenleving stelt. Deze beweging sluit aan op de ambitie zoals die ook in het verbeterprogramma 'Versterking opsporing en vervolging' is opgenomen.

... handhaving milieuwetgeving naar Functioneel Parket ...

Een tweede wapenfeit in de reorganisatie is dat de handhaving van de milieuwetgeving voor een belangrijk deel per oktober 2005 ter hand wordt genomen door het Functioneel Parket in Den Haag met zijn nevenvestigingen in Zwolle, Amsterdam, Den Bosch en Rotterdam. Deze krachtenbundeling maakt het mogelijk om milieudelicten efficiënter, maar vooral ook op een kwalitatief hoger niveau aan te pakken.

... dienstverleningsorganisatie OM ...

Voorts is er een eerste stap gezet op weg naar een centrale dienstverleningsorganisatie binnen het OM (het DVOM). Per augustus 2005 is in Dordrecht de eerste locatie van dit *shared service center* van start gegaan, vooralsnog voor de financiële dienstverlening. Uitbouw zal volgen naar drie andere locaties en naar ondersteuning op het terrein van personeel en automatisering.

... elf regio's ...

Een ander belangrijk onderdeel van de reorganisatie is de samenwerking van de negentien arrondissementsparketten in elf regio's. Er is voor gekozen om op regioniveau, dus niet meer op ieder parket, taken te beleggen die bijzondere deskundigheid vragen maar in omvang beperkt zijn, zoals medische zaken, discriminatie, mensensmokkel en mensenhandel.

... *tweede aanleg* ...

De vijf ressortsparketten, waar zaken in tweede aanleg worden behandeld, zullen meer als een eenheid werken: eind 2005 is het definiëren van eenduidige werkprocessen voltooid, en is helderheid gekomen over de concentratie van expertise (zoals beursfraude in Amsterdam, ontneming in Leeuwarden en kwesties als cassatie en terrorisme in Den Haag). Dit wordt in 2006 ingevoerd.

... *wetenschappelijk bureau* ...

Eind 2005 is besloten om binnen het OM een *Wetenschappelijk Bureau* op te richten, een kennis- en documentatiecentrum op juridisch en operationeel inhoudelijk terrein. Hiermee worden tevens bestaande losse expertisecentra in één functioneel verband opgenomen ter ondersteuning van de professionaliteit van zaaksbehandeling. Ook zal dit bureau het College van procureurs-generaal adviseren over juridisch inhoudelijke onderwerpen, zal het de juridische kennis binnen het OM ontsluiten en zal het externe wetenschappelijke betrekkingen onderhouden teneinde wetenschappelijk onderzoek te (laten) verrichten.

... *de OM-strafbeschikking* ...

Het OM maakt al langer veel gebruik van de mogelijkheid om zaken buiten de rechter af te doen door sepot of transactie. Voor de buitengerechtelijke afdoening wordt een nieuw regiem voorzien in het Wetsvoorstel OM-afdoening. Dat is in juni 2005 door de Tweede Kamer aangenomen en ligt ten tijde van het schrijven van dit jaarbericht ter behandeling bij

de Eerste Kamer. Met de daarmee in te voeren OM-strafbeschikking krijgt het OM meer armslag om zelf zaken af te doen, bijvoorbeeld door een ontzegging van de rijbevoegdheid op te leggen. Dit gaat gepaard met een forse verandering in juridische vormgeving en procedures. Om die reden is reeds in 2005 begonnen met de voorbereiding van de gefaseerde invoering vanaf 1 januari 2007, de verwachte datum van inwerkingtreding van de wet.

... *het verbeterprogramma* ...

De feiten die hebben geresulteerd in de veroordeling van de onschuldige Kees B. zijn door de commissie Posthumus blootgelegd. Hierop is door het OM samen met politie en het Nederlands Forensisch Instituut uitgewerkt wat er structureel beter moet om de kans op herhaling te minimaliseren. Dat staat in het verbeterprogramma *Versterking opsporing en vervolging* dat in november 2005 openbaar is gemaakt.

Daarin worden drie veranderingen voorgesteld. De eerste betreft dat meer dan voorheen helder wordt gemaakt wat in concreto de rol is van het OM bij de opsporing van misdrijven, en wat de politie tot haar verantwoordelijkheid moet rekenen. Met een goede afbakening van taken kan de opsporing beter worden georganiseerd. Eisen worden gesteld aan de benodigde kwaliteit van opsporing en bewijsvergaring, en naderhand moet getoetst kunnen worden of het onderzoek goed is verlopen. Onderdeel hiervan is dat verhoren in zware zaken op geluids- of beeldband worden opgenomen.

De tweede verandering is gericht op het vergroten van het vakmanschap. Alleen personen die zich daartoe hebben gekwalificeerd met het volgen van opleidingen, mogen nog de zware en complexe

zaken behandelen. De professionaliteit in de zaaksbehandeling wordt ondersteund door het systematisch organiseren van 'tegenspraak', teneinde blikvernuwing te voorkomen. Het derde aspect van het verbeterprogramma is er op gericht dat meer dan voorheen de parketleiding actief optreedt in de behandeling van zware en complexe zaken. Hieronder vallen kwesties als het verzorgen van dubbele bezetting op zaken en het verwezenlijken van begeleiding en tegenspraak. Het Verbeterprogramma zal naar verwachting binnen een periode van twee jaar zijn geïmplementeerd. In 2006 wordt met de invoering gestart.

... *GPS: het geïntegreerd processysteem* ...

Ook het OM ontkomt niet aan de ijzeren wet die opgeld doet bij grote projecten: het duurt langer dan was voorzien en het wordt ook duurder. Het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS) is de beoogde opvolger van het systeem Compas waar het OM en de strafrechters sinds het eind van de jaren tachtig gebruik van maken. Dit sterk verouderde Compas wordt vervangen door een nieuw systeem, waarbij het papieren strafdossier door een elektronisch dossier wordt vervangen en waarbij werkstroombesturing mogelijk is. Dit vergt verandering in de werkprocessen op de parketten. De ontwikkeling van GPS is een moeizaam proces gebleken. De eerste module die in de loop van 2005 is opgeleverd (voor routinematig te behandelen zaken) is bij wijze van pilot op twee parketten geïnstalleerd. De volgende modules worden binnenkort opgeleverd.

In 2005 is samen met de Raad voor de Rechtspraak bepaald hoe de invoering van GPS wordt geregeld,

in het bijzonder de wijze waarop de rechtbanken en parketten hierbij worden begeleid en hoe de benodigde opleiding zal worden georganiseerd. Nu GPS zijn definitieve vorm aanneemt moet er zekerheid zijn dat er in de praktijk ook mee kan worden gewerkt door vele gebruikers tegelijk. Dat is getest in 2005: de zogenoemde 'load- & performancetest' liet zien dat GPS aan de eisen voldoet. De planning is dat GPS in 2007 op alle parketten is ingevoerd.



Evaluatie afgehandelde strafzaken 2005

... hoge transacties ...

In 2005 zijn twee voorgenomen transacties afgedaan volgens de procedure uit de aanwijzing *Hoge transacties en transacties in bijzondere zaken*.

Een van de twee zaken betreft een hoge transactie die is aangeboden in een fraudezaak bij de transfer van voetballers. Het betrof een bedrag van € 500.000.

De andere hoge transactie, voor een bedrag van € 87.124, is aangeboden in een zaak waarin niet is voldaan aan de meldplicht bij transacties in effecten en overtreding van de Wet Melding Zeggenschap. Over beide transacties is een persbericht uitgebracht. Met betrekking tot een reeds in 2003 overeengekomen transactie liep nog een gerechtelijke procedure over het uitbrengen van een persbericht. In 2005 is deze procedure afgerond en is het persbericht uitgebracht. De in het jaarbericht 2004 genoemde transactie met een assurantietussenpersoon was vanwege een geschil over het uitbrengen van het bijbehorende persbericht eind 2005 nog niet afgerond.

... discriminatie ...

Het aantal discriminatiezaken is in 2005 licht gestegen. Deed het OM in 2004 nog 223 zaken af, in 2005 waren dat er 250. De hoofdmoot daarvan (166 zaken) had betrekking op discriminatoire belediging en op het aanzetten tot haat (46 zaken). Bijna tweederde van de discriminatiezaken werd voor de rechter gebracht. In 15% van de gevallen volgde een transactie.¹ Het aantal beleidssepots bleef stabiel, maar er was een stijging in technische sepots (van 21 naar 33).

Bovenstaande cijfers vertellen niet het hele verhaal van de inspanningen van OM en politie op het terrein van discriminatie. Veel delicten die als

'gewoon' misdrijf worden ingeboekt, kunnen ook een discriminatoir element hebben (voorbeelden zijn mishandeling en vernieling). Een proef in het arrondissement Amsterdam liet zien dat wanneer ook dergelijke feiten als discriminatie worden geteld, het aantal afgehandelde discriminatiezaken mogelijk twee keer zo hoog ligt.

... medische zaken ...

De betrokkenheid van het OM bij medische zaken geldt met name medische fouten en medische beslissingen over levensbeëindiging. Daarbij moet worden gedacht aan euthanasie, hulp bij zelfdoding, levensbeëindigend handelen bij een ernstig zieke pasgeborene of late zwangerschapsafbreking. De regionale toetsingscommissies euthanasie hebben in 2005 bij het College van procureurs-generaal vijf zaken gemeld omdat de betreffende arts niet in overeenstemming met de zorgvuldigheidseisen had gehandeld. Die zaken die in het afgelopen jaar zijn afgedaan, zijn geëindigd met een sepot (al dan niet in combinatie met een sepotgesprek op het parket of een attendering bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg). Daarnaast komen ook via de arrondissementsparketten medische zaken bij het College binnen. In 2005 waren dat tien gevallen van late zwangerschapsafbreking en vier gevallen van levensbeëindiging, niet zijnde euthanasie of hulp bij zelfdoding in de zin van de Euthanasiewet. De tien behandelde zaken die betrekking hadden op late zwangerschapsafbreking, zijn alle geseponeerd. Het College heeft ingestemd met de vervolging van een huisarts ter zake van levensbeëindiging.

In het verleden is er discussie geweest binnen de medische stand en ook daarbuiten over de

¹ Bij deze afdoeningpercentages zijn de tien zaken die in 2005 werden overgedragen, niet meegeteld.

afbakening tussen palliatieve sedatie (hetgeen als normaal medisch handelen wordt beschouwd) en bepaalde vormen van euthanasie. Die discussie was relevant voor het OM omdat waar palliatieve sedatie als normaal medisch handelen wordt beschouwd, euthanasie onder de werking van het strafrecht kan vallen. Eind 2005 heeft de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) een richtlijn palliatieve sedatie opgesteld, die ook voor het OM richtinggevend zal zijn bij de beoordeling of in voorkomende situaties vervolgd moet worden.

... evaluatie onderzoek Schiedammer Parkmoord ...

Eind december 2004 heeft het College van procureurs-generaal opdracht gegeven tot het instellen van een onafhankelijk evaluatieonderzoek naar het onderzoek door politie en OM in de Schiedammer Parkmoord. Doel hiervan was om te onderzoeken hoe het heeft kunnen gebeuren dat een man werd vervolgd en veroordeeld voor een misdrijf dat hij niet heeft gepleegd en om vast te stellen hoe het proces van waarheidsvinding bij politie en OM in deze zaak was gelopen. De evaluatie is in 2005 uitgevoerd door advocaat-generaal mr. F. Posthumus die werd bijgestaan door twee onafhankelijke externe deskundigen: hoogleraar straf- en strafprocesrecht prof. mr. Y. Buruma en voormalig plaatsvervangend korpschef van de regiopolitie Gelderland-Midden dhr. A.P. de Vries. Bij de evaluatie heeft een politieteam onder gezag van een officier van justitie assistentie verleend. In het kader van het onderzoek is een groot aantal stukken bestudeerd en zijn zestig personen geïnterviewd of schriftelijk bevraagd. Aangezien er

na een televisieuitzending een golf van publiciteit ontstond, is besloten om de presentatie van de onderzoeksresultaten te versnellen. Het eindrapport van het evaluatieonderzoek werd op 13 september 2005 aangeboden aan de voorzitter van het College.

Conclusie van het evaluatieonderzoek was dat in het onderzoek door politie en OM in de Schiedammer Parkmoord veel mis is gegaan, met ernstige gevolgen. Er is sprake geweest van een aaneenschakeling van slordigheden en beoordelingsfouten. Er was geen technisch bewijs tegen de verdachte. De belangrijkste basis voor de veroordeling van de verdachte, was zijn bekentenis. Vanaf die bekentenis werd het onderzoek geheel verdachte-gericht. Wat volgens het rapport Posthumus wellicht het zwaarst heeft gewogen is dat vanaf de bekentenis van de verdachte (en later veroordeelde), er onvoldoende rekening is gehouden met de mogelijkheid dat ook iemand die een bekentenis heeft afgelegd, onwaarheid kan spreken. Daarnaast werden allerlei fouten die soms ook al in een eerdere fase van het onderzoek waren gemaakt, versterkt door het ontbreken van een kritische blik en tegenspraak. Dat gold zowel degenen die direct bij het onderzoek betrokken waren als degenen die op enige afstand stonden. Doel van de evaluatie was ook om aanknopingspunten te vinden voor verbetering van de opsporing en vervolging. Het rapport van het evaluatieonderzoek wordt dan ook afgesloten met een aantal aanbevelingen, die het College heeft overgenomen. Het OM, de politie en het NFI hebben naar aanleiding van het evaluatierapport en deze aanbevelingen een Verbeterprogramma voor de versterking van de opsporing en vervolging opgesteld. Dit programma is in november 2005

gepubliceerd en wordt in twee jaar ingevoerd. In het debat met de Tweede Kamer over het evaluatieonderzoek heeft de minister van Justitie toegezegd te zullen vragen of mr. Posthumus kan aanblijven om signalen over mogelijke andere gerechtelijke dwalingen te onderzoeken. Inmiddels is het instellingsbesluit getekend en kan de toegangsc commissie onder voorzitterschap van prof. mr. Y. Buruma (met als leden mr. F. Posthumus en mr. M. Wladimiroff) van start.

... Centrale Toetsingscommissie (CTC) ...

Op verzoek van de minister van Justitie wordt vanaf het verslagjaar 2005 een korte geanonimiseerde samenvatting van gegevens over zogenaamde CTC-zaken opgenomen in het jaarbericht van het OM. CTC-zaken betreffen verzoeken van hoofdofficieren aan het College van procureurs-generaal om toestemming te verlenen voor de inzet van bepaalde bijzondere opsporingsbevoegdheden. In sommige gevallen is voor de inzet ook de toestemming van de minister van Justitie vereist. Het College wordt in deze zaken geadviseerd door de Centrale Toetsingscommissie, bestaande uit leden van OM en politie, waarvan het secretariaat is ondergebracht bij het Landelijk Parket.

De minister van Justitie dient te worden betrokken in de besluitvorming van het College over de toepassing van twee bijzondere opsporingsbevoegdheden, te weten de inzet van burgerinfiltranten en het afzien van inbeslagneming. In 2003 heeft de minister van Justitie toegezegd de Tweede Kamer periodiek in te lichten over de gevallen waarin inzet van criminele burgerinfiltranten heeft plaatsgevonden. Los daarvan heeft de minister de toezegging gedaan

de Tweede Kamer jaarlijks zowel kwalitatief als kwantitatief te informeren over de toepassing van de *Regeling Toezeggingen aan getuigen in strafzaken*.

Burgerinfiltratie

In 2005 zijn geen zaken aan het College van procureurs-generaal voorgelegd die betrekking hadden op de inzet van (criminele) burgerinfiltranten. Evenmin is door de CTC een rechtshulpverzoek uit het buitenland ontvangen, waarin sprake is van een voornemen tot de inzet van een burger met een strafrechtelijke achtergrond als pseudo-koper of pseudo-dienstverlener op Nederlands grondgebied.

Afzien van inbeslagneming

In 2005 is één zaak aan het College voorgelegd waarin toestemming is verzocht voor een variant van het afzien van inbeslagneming ('doorlaten'), namelijk het afzien van aanhouding van personen in het kader van een onderzoek naar mensensmokkel. In deze zaak heeft de CTC het College geadviseerd toestemming te verlenen voor het afzien van aanhouding van personen. In afwijking van dit positieve advies heeft het College van procureurs-generaal geen toestemming verleend.

Toezeggingen aan getuigen in strafzaken

In 2005 is één (thans nog lopende straf-) zaak aan het College voorgelegd die betrekking had op een voorgenomen toezegging aan een getuige in strafzaken. In deze zaak heeft de CTC een positief advies uitgebracht. Het College heeft overeenkomstig het advies van de CTC, na zijn voorgenomen besluit aan de minister van Justitie te hebben voorgelegd, toestemming verleend voor de totstandkoming van de afspraak met de getuige.

Aantal klachten (landelijk)			
	2003	2004	2005
Totaal aantal klachten	181	149	137
Waarvan gegrond	--	42 (28%)	52 (38%)
1. bejegeningklachten (behandeling ter zitting, telefonisch, contact)	31 (17%)	42 (28%)	27 (20%)
<i>waarvan gegrond</i>		10	6
<i>waarvan in der minne geschikt</i>			2
2. gerelateerd aan strafzaak (aanhouding, inzet AT, signalering, afdoening strafzaak, heenzending verdachte, vervoer verdachte)	25 (14%)	36 (24%)	34 (25%)
<i>waarvan gegrond</i>		1	2
<i>waarvan in der minne geschikt</i>			2
3. niet of te laat beantwoorden van correspondentie <i>waarvan gegrond</i>	29 (16 %)	20 (13%)	22 (16%)
		14	11
4. niet verstrekken van informatie of slechte informatie <i>waarvan gegrond</i>	12 (6%)	20 (13%)	22 (16%)
		11	15
5. slachtoffer gerelateerde klachten (niet ontvangen voegingsformulier, spullen niet (op tijd) teruggekregen, verzuimd om schade te innen, schade aan teruggebrachte scooter)	10 (6%)	10 (7%)	15 (11%)
<i>waarvan gegrond</i>		4	12
<i>waarvan in der minne geschikt</i>			1
6. onvoldoende voortvarend optreden (zaak blijft te lang liggen, beslag wordt te laat teruggegeven)	5 (3%)	6 (4%)	7 (5%)
<i>waarvan gegrond</i>		0	5
7. informatieverstrekking aan derden (info uit strafdossier aan de pers, werkgever, leesbaar voor de postbode)	10 (6%)	2 (1%)	5 (3,5%)
<i>waarvan gegrond</i>		1	0
			2
8. overige klachten (zeer divers)	59 (32%)	13 (9%)	5 (3,5%)
<i>waarvan gegrond</i>		1	1
<i>waarvan in der minne geschikt</i>			1

Klachten

Uit het overzicht blijkt een lichte daling ten opzichte van 2004 van het aantal klachten dat tegen (een medewerker van) het OM is ingediend, 137 in 2005 tegenover 149 in 2004. In het overzicht kunnen echter om administratieve redenen de klachten betreffende het ressortsparket Den Haag niet worden meegeteld.¹

Vanaf 2005 wordt ook aangegeven hoeveel van de behandelde klachten 'in der minne zijn geschikt', dat wil zeggen op informele wijze tot tevredenheid van de klager zijn afgedaan. In 2005 is 38% van de behandelde klachten (gedeeltelijk) gegrond verklaard. Dit is een stijging ten opzichte van het jaar 2004. De meeste gegronde klachten betreffen het niet of te laat beantwoorden van correspondentie, het niet verstrekken van informatie of onjuiste informatie en klachten met betrekking tot de bejegening.

De meeste klachten (34) zijn gerelateerd aan een strafzaak. Bijna al deze klachten zijn ongegrond verklaard of doorverwezen naar een rechterlijke instantie. Twee klachten zijn gegrond verklaard. Een vijfde van de klachten (27) heeft in 2005 betrekking op de bejegening door een OM-medewerker, al dan niet ter zitting. Jaarlijks is sprake van tienduizenden contacten tussen medewerkers van het OM en justitiabelen, onder meer contacten in de rechtszaal, telefonische contacten, slachtoffercontacten en bemiddelingsgesprekken. Het aantal van zes gegronde klachten kan daarom als bescheiden worden aangemerkt. De bejegening van mensen met wie het OM te maken heeft, heeft blijvend de aandacht, evenals een tijdige en juiste beantwoording van brieven. In de gevallen dat een klacht ter zake gegrond werd geoordeeld, is steeds getracht de klacht op te lossen.

Bij bejegening klachten heeft dit regelmatig de vorm van een gesprek met de klager. In het geval dat geen of onjuiste informatie is verstrekt, is waar mogelijk de klager alsnog van de juiste informatie voorzien.

Voor het overzicht geldt dat klachten die nog in behandeling zijn, niet-ontvankelijk zijn verklaard, niet in behandeling zijn genomen of zijn doorgestuurd naar een andere instantie (bijvoorbeeld naar de Nationale Ombudsman) niet zijn meegenomen. Eind 2005 zijn in totaal 51 klachten nog in behandeling. In totaal zijn 29 klachten niet in behandeling genomen, doorgestuurd of niet-ontvankelijk verklaard.

¹ In totaal zijn zeventien klachten bij het ressortsparket Den Haag ingediend. Van deze zeventien klachten zijn er nog drie in behandeling. Echter is niet aangegeven of de klachten gegrond of ongegrond zijn verklaard en om wat voor soort klachten het gaat. In verband met de overgang naar een nieuw systeem, worden deze klachten niet meegenomen in het overzicht. Aangezien de registratie van de klachten nu anders geschiedt, zullen de klachten volgend jaar wel worden meegeteld.

UITGAVE: VOORLICHTINGSDIENST OPENBAAR MINISTERIE
POSTBUS 20305 | 2500 EH DEN HAAG | WWW.OM.NL
ONTWERP & PRODUCTIE: COOKIES.NL

OPENBAAR

MINISTERIE

